

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ซึ่งก็ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม มีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมต่อไปอีก ซึ่งก็จะเป็นการสูญเสียสภาพแวดล้อม การเกิดขึ้นของภาวะมลพิษต่าง ๆ อาทิเช่น มลภาวะทางน้ำ (Water Pollution) มลภาวะทางอากาศ (Air Pollution) มลภาวะทางอาหาร (Food Pollution) และมลภาวะทางทัศนียภาพด้านสังคม (Social Visual Pollution) เป็นต้น ในปัญหาที่เกิดขึ้นของสภาพแวดล้อมนี้คนไทยเราก็คงจะตื่นตัวเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา แต่ถ้าคิดให้ลึกซึ้งจะเห็นได้ว่าปัญหาของสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำของคนเกือบทุกอย่าง เช่น ปัญหาน้ำ ปัญหาดิน ปัญหาอากาศ ปัญหาเสียง ปัญหาขยะ และอื่น ๆ ปัญหาเหล่านี้จะเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราทั้งสิ้น จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลต้องหันมาสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมก็ยิ่งแก้ไขในปัญหาของมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมได้ไม่เต็มที่มากนัก

การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐบาลที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน

โดยการมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุลโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมสำคัญที่สุด ทุกคนมีส่วนร่วมและ ส่งเสริมให้สามารถพัฒนาการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอย่างเต็มศักยภาพให้ความสำคัญต่อตนเองกับความสัมพันธ์สภาพแวดล้อม และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืนการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

เนื่องจากมนุษย์ได้ทำการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยและการทำลาย สภาพแวดล้อมโดยน้ำมือมนุษย์ทำให้เกิดสถานะสิ่งแวดล้อมโลกเปลี่ยนไป โดยเฉพาะป่าไม้ ป่าชายเลน และการแผ้วถางบุกรุกทำลายป่าชายเลนเพื่อทำนาถุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ทำให้พื้นที่ป่าไม้ ลดลงจำนวนมาก และเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว บรรดาสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ตามป่าชายเลนเป็นที่อยู่อาศัยและวางไข่เพื่อเลี้ยงตัวอ่อนของสัตว์น้ำ เป็นห่วงโซ่อาหารตามธรรมชาติ ขณะนี้ทั่วโลกกำลัง หวั่นวิตกในปัญหาสภาพแวดล้อมโลกในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างมากโดยเฉพาะปัญหาการรุกรานพื้นที่ ป่าไม้ ป่าชายเลน ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในหลาย ๆ ประเทศที่ประสบปัญหาดังกล่าว จากสภาพ ปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสาเหตุการบุกรุกป่าไม้ ป่าชายเลนที่สำคัญที่สุดอยู่ที่มนุษย์เพราะมนุษย์ หรือประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมการบุกรุกทำลายสภาพแวดล้อม

ในการศึกษานี้ ทำการวิจัยพฤติกรรมมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย มีความสนใจอยากทราบว่าการมีส่วนร่วม ของผู้ค้าขายมีมากน้อยเพียงใด และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วผู้ค้าขายมีระดับการมี ส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จึงทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาด บางแสนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ที่มี นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมมาเที่ยวพักผ่อนในวันหยุดราชการกันเป็นจำนวนมากซึ่งสร้างรายได้และเศรษฐกิจ ให้แก่ชาวบางแสน จังหวัดชลบุรีปีละมาก ๆ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อมีการท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนมาใช้บริการมากขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ปัญหาทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทะเล ปัญหาทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินมะพร้าว และปัญหาทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายหาดบางแสน ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดความ รับชอบต่อสังคม การเบียดบังเพื่อเอาผลประโยชน์ของคน จากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจึงควรแสวงหา การจัดการที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ และพัฒนาอย่างถูกวิธี เพื่อแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและ แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ค้าขายมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์และผลกระทบโดยตรง แต่เมื่อ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจะทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวน้อยลงกว่าเดิมส่งผลกระทบทำให้รายได้ ลดลง แต่หากสภาพแวดล้อมดีขึ้น จะเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมมาเที่ยวมากขึ้น รายได้ของ ผู้ประกอบการค้า ก็มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการหรือผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับใด
2. ผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลตาม เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภูมิภาค ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัด และได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภูมิภาค ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัด และได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีเนื้อหาในการวิจัย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทะเล ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรต้นมะพร้าว และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายหาดบางแสน

ด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยเฉพาะผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 150 คน

ด้านระยะเวลา

ทำการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง เดือนสิงหาคม 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นคนมีความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม ให้รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายหาดบางแสน

นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางด้านการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การวางแผน และการดำเนินกิจกรรม การปฏิบัติงานกับเทศบาลตำบลแสนสุข และการติดตาม และประเมินผล

ผู้ค้าขาย หมายถึง ผู้ประกอบการค้าบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 150 คน โดยประกอบไปด้วย เช่น ล้อเกวียน ผ้าใบ ห่วงยาง หามเร่ แผงลอย รถเข็น เป็นต้น

บริเวณชายหาดบางแสน หมายถึง ส่วนที่ใช้ในการทำการค้าขาย ตั้งแต่บริเวณชายหาดที่วงเวียน ถึงแหลมแท่น

การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแลรักษา การฟื้นฟูและบำรุงรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีที่เหมาะสมเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ ทรัพยากรน้ำทะเล ทรัพยากรดินมะพร้าว และชายหาดบางแสนที่ผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ภูมิลำเนาอยู่ภาค ภูมิลำเนาอยู่จังหวัด การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ

เพศ หมายถึง ชายและหญิงของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

อายุ หมายถึง อายุของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีซึ่งแบ่งเป็นช่วงอายุ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี และอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง การวิจัยของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งเป็นระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน หมายถึง ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งเป็นช่วงระยะเวลา ได้แก่ ช่วงระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี ช่วงระยะเวลา 5 – 9 ปี ช่วงระยะเวลา 10 – 14 ปี ช่วงระยะเวลา 15 – 19 ปี และช่วงระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภูมิภาค หมายถึง ภูมิลำเนาเดิมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) และภาคใต้

ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัด หมายถึง จังหวัดเดิมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งเป็นจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดอื่นๆ

แหล่งการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง สื่อที่ผู้ค้าขายได้ความรู้และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อนุรักษ์สภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ (TV) หนังสือพิมพ์ วารสาร ป้ายโฆษณา และอื่นๆ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทะเล หมายถึง ผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ได้มีกิจกรรมทางด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่น้ำทะเลไม่สะอาด การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินกิจกรรมในการดูแลรักษาน้ำทะเล การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานกับเทศบาลตำบลแสนสุข และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทะเล และการรณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทะเล เพื่อให้ น้ำสะอาด นักท่องเที่ยวได้เล่นน้ำทะเล

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินมะพร้าว หมายถึง ผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ได้มีกิจกรรมทางด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่ดินมะพร้าวถูกทำลาย การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินกิจกรรมในการดูแลรักษาดินมะพร้าว การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานกับเทศบาลตำบลแสนสุข และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินมะพร้าวและการรณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินมะพร้าว เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการเสนอแนวทางในการปลูกดินมะพร้าวให้เป็นเอกลักษณ์ของชายหาดบางแสน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายหาดบางแสน หมายถึง ผู้ค้าขายบริเวณริมชายหาดบางแสน ได้มีกิจกรรมทางด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่

สภาพแวดล้อมชายหาดบางแสนไม่สะอาด การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินกิจกรรม ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานกับเทศบาล ตำบลแสนสุข และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการอนุรักษ์ทรัพยากร สภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน และการรณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสภาพแวดล้อมชายหาด บางแสน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการเสนอแนวทางในการกำจัดสิ่งสกปรก เพื่อลด มลภาวะ

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบาง แสน แตกต่างกัน ดังนี้

1. เพศของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
2. อายุของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
3. การศึกษาของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
4. ระยะเวลาที่มาทำการค้าขายบริเวณชายหาดบางแสน ของผู้ค้าขายบริเวณชายหาด บางแสนที่ต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
5. ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภูมิภาค ของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมีระดับการมี ส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
6. ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมีระดับการมี ส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน
7. การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ของผู้ค้าขายบริเวณชายหาดบางแสนที่ต่างกันมี ระดับการมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน